Co-funded by the European Union

GLUHI VOZNIKI
ZNAKOVNI JEZIK V PROMETNEM IN VOZNNIŠKEM IZOBRAŽEVANJU

MODUL:
1. VARNOST V CESTNEM PROMETU

DEJAVNOST:
1.2. NAVPIČNE OZNAČBE – PROMETNI ZNAKI IN SIGNALISTI

TÜSEKON
MAVİ PENCERE Special Education Association
ZVEZA DRUŠTEV GLUHIH IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE
ANPEDA Vergil Florea
iBF Internationales Bildungs- und Fahrschulzentrum GmbH

"Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them."

»Sofinancirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtorja(-ev) ter ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali Evropske izvajalske agencije za izobraževanje in kulturo (EACEA). Zanje ne moreta biti odgovorni niti Evropska unija niti EACEA.«

This document has been prepared as free learning and teaching material (Open Educational Resource) and is published under the Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International license. To view a copy of this license, visit:

http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/

»Ta dokument je bil pripravljen kot brezplačno učno in izobraževalno gradivo (odprti izobraževalni vir) ter je objavljen pod licenco Creative Commons Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Deljenje pod enakimi pogoji 4.0 mednarodna (Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International). Za ogled kopije te licence obiščite:

http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/«

Deaf Drivers

PREDLOGA OBRAZCA DEJAVNOSTI

Modul	Modul 1: Modul o varnosti v cestnem prometu na avtocestah (A3.1)	
Naslov dejavnosti	Dejavnost 2: Navpične označbe – prometni znaki in signalisti	
Povzetek	V tej dejavnosti so bili predstavljeni prometni znaki, ki jih morajo udeleženci v cestnem prometu upoštevati zaradi prometne varnosti. Udeleženci so dobili osnovne informacije o pomenu prometnih znakov, ki se uporabljajo za opozarjanje, prepovedi, obveščanje in usmerjanje, ter o signalnih sistemih in različnih oznakah. Poleg tega so bili razloženi znaki z rokami in telesom, ki jih uporabljajo prometni policisti in druge uradne osebe, ter kako naj vozniki te znake zaznajo in se nanje odzovejo. Namen dejavnosti je bil dvigniti prometno ozaveščenost s podporo teoretičnih razlag z vizualnim gradivom in praktičnimi primeri.	
Tema(e)	1. Modul o varnosti v cestnem prometu 1.1. Navpični znaki – prometni znaki in signalisti 1.1.1. Branje in razumevanje prometnih znakov 1.1.2. Razvrstitev prometnih znakov; 1.1.3. Semaforji in signalni sistemi; 1.1.4. Pomen znakov prometnega policista (uradne osebe): 1.1.5. Začasni prometni znaki	
Avtor/ji	Datum:	Različica:
Pregledal/a:	Datum:	Različica:

Scenarij dejavnosti

1. Modul o varnosti v cestnem prometu

1.1. Navpični znaki – prometni znaki in signalisti

1.1.1. Branje in razumevanje prometnih znakov

Ko voznik ali pešec zagleda znak, lahko na podlagi oblike, barve in simbolov prometnega znaka zlahka razume, ali gre za prepoved, obvestilo ali opozorilo. Pomen prometnih znakov se razlikuje glede na njihovo obliko, barvo in simbole. Hitro in natančno branje ter razumevanje teh znakov je bistvenega pomena za prometno varnost.

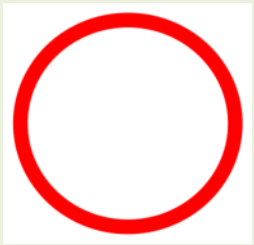
Prometni znaki nastanejo s kombinacijo oblik, barv in simbolov, opisanih spodaj.

Pomen glede na obliko

Prometni znaki imajo na splošno 3 (tri) osnovne geometrijske oblike:

Slika 1
Triangle

Slika 2
Circle

Slika 3
Pravokotnik ali kvadrat

Trikotni znaki opozarjajo, običajno voznike opozarjajo na bližajoče se nevarnosti, kot so ovinki, prehodi za pešce ali spolzka cestišča. Večinoma imajo rdeč rob, lahko pa so pri nekaterih opozorilih, kot je prehod za pešce, tudi modri.

Okrogli znaki prikazujejo prometne predpise. Običajno označujejo prepovedi ali obvezna pravila. Na primer, navodila, kot so stop, prepovedan vstop, prepovedano zavijanje desno/levo, omejitve hitrosti ali obvezne smeri, so voznikom in drugim udeležencem v prometu posredovana s simboli znotraj kroga.

Pravokotni in kvadratni znaki so obvestilni. Obveščajo in usmerjajo voznike ter udeležence v prometu. Primeri vključujejo informacije o avtocestah, bolnišnicah, bencinskih servisih, šolskih conah, prehodih za pešce in parkiriščih. Tudi začasni znaki, ki se uporabljajo med cestnimi deli, so pogosto pravokotni ali kvadratni.

Pomen glede na barvo

Pri prometnih znakih se uporablja veliko barv, najpogostejše pa so rdeča, črna, modra, bela in zelena.

Rdeča je najpogostejša in se pojavlja predvsem na trikotnih in okroglih znakih. Z robom ali simboli znotraj oblike označuje prepoved ali obvezna pravila. Rdeča pomeni nevarnost ali prepoved.

Modra se pojavlja predvsem v krogih in pravokotnikih kot ozadje ali barva celotne oblike, za razliko od rdeče, ki običajno tvori rob ali krog. Modra podaja obvezne informacije in se uporablja na avtocestah in mestnih cestah.

Črna običajno pomeni prepoved ali konec omejitve.

Bela znaki se uporabljajo za prikaz imen naselij, kot so vasi ali soseske.

Zelena se uporablja predvsem za informacije na avtocestah in tranzitnih poteh.

Pomen glede na simbol

Prometni znaki za posredovanje sporočil uporabljajo mednarodno prepoznavne in razumljive simbole, kot so kolesa, motocikli, tovornjaki, avtomobili in pešci.

Prometni znaki uporabljajo nekaj lahko razumljivih, mednarodno standardiziranih simbolov in likov. Ti vključujejo simbole za kolesa, motocikle, tovornjake, avtomobile in pešce.

Slika 4
Kolo

Slika 5
Tovornjak-avto

Slika 6
Pešec

1.1.2. Razvrstitev prometnih znakov;

Prometni znaki so vizualni signali, ki se uporabljajo na cestah, da se zagotovi varno, urejeno in učinkovito gibanje voznikov in drugih udeležencev v prometu. Ti znaki se uporabljajo za obveščanje, usmerjanje, opozarjanje in po potrebi uveljavljanje določenega ravnanja med udeleženci v prometu. Prometni znaki so na splošno razdeljeni v tri glavne skupine: opozorilne znake, znake za urejanje prometa in obvestilne znake. V tem usposabljanju bomo obravnavali tudi znake za parkiranje in ustavljanje ter avtocestne znake.

Opozorilni znaki (znaki za nevarnost – skupina T)

Opozorilni znaki se uporabljajo za vnaprejšnje obveščanje voznikov o morebitnih nevarnostih, na katere lahko naletijo na cesti. Običajno so enakostranični trikotniki z rdečim robom. Nekateri opozorilni znaki pa niso trikotni. Obstajajo na primer opozorilni znaki za ovinke, spolzko cestišče, šolske prehode, prehode divjadi itd. Ko vozniki opazijo te znake, naj zmanjšajo hitrost in povečajo pozornost. Poglejmo si nekaj primerov opozorilnih znakov. Druge opozorilne znake raziščite in se jih naučite iz svojih učbenikov.

Slika 7

Slika 8

Slika 9

Slika 10

Slika 11

Znaki za urejanje prometa (znaki za nadzor prometa – skupina TT)

Znaki za urejanje prometa se uporabljajo za urejanje smeri, hitrosti, prednosti in določenega ravnanja v prometu. Delijo se na dve podskupini:

Prepovedni znaki:

Običajno so okrogli z rdečim robom, lahko pa se pojavljajo tudi v drugih oblikah in barvah. Ti znaki označujejo dejanja, ki jih vozniki ne smejo izvajati. Primeri vključujejo znake »Stop«, »Prepovedan vstop«, »Prepovedano parkiranje« in »Omejitev hitrosti«. Poglejmo si nekaj primerov prepovednih znakov. Druge znake iz te skupine raziščite in se jih naučite iz svojih učbenikov.

Slika 12

Slika 13

Slika 14

Slika 15

Slika 16

Znaki za obvezno smer in ravnanje:

Ti znaki so na splošno okrogli z modrim ozadjem. Označujejo smeri ali ravnanja, ki jih morajo vozniki upoštevati. Primeri vključujejo znake »Obvezno zavijanje levo«, »Obvezna kolesarska steza« in »Obvezna pot za pešce«. Poglejmo si nekaj primerov znakov za obvezno smer in ravnanje. Druge znake iz te skupine raziščite in se jih naučite iz svojih učbenikov.

Slika 17

Slika 18

Slika 19

Slika 20

Slika 21

Obvestilni znaki (skupina B)

Obvestilni znaki se uporabljajo za obveščanje voznikov o cesti, okolici in prometni infrastrukturi. Na splošno so pravokotni z modrim ali zelenim ozadjem. Podajajo informacije o različnih temah, kot so uvozi na avtocesto, bolnišnice, parkirišča, bencinski servisi in turistične znamenitosti. Ti znaki voznikom pomagajo pri načrtovanju poti in odločanju glede na njihove potrebe. Poglejmo si nekaj primerov obvestilnih znakov. Druge obvestilne znake raziščite in se jih naučite iz svojih učbenikov.

Slika 22

Slika 23

Slika 24

Slika 25

Slika 26

Znaki za ustavljanje in parkiranje (skupina P)

Znaki za ustavljanje in parkiranje na splošno ne pomenijo obveznosti, vendar so znaki, postavljeni na območjih, kjer parkiranje ni dovoljeno, označeni z rdečo barvo, da prikažejo prepoved ustavljanja in parkiranja. Poglejmo si nekaj primerov znakov za ustavljanje in parkiranje.

Slika 27

Slika 28

Slika 29

Slika 30

Slika 31

Avtocestni znaki

Avtocestni znaki so prav tako obvestilni znaki in imajo na splošno kvadratno obliko. Obstajajo pa tudi znaki, ki označujejo prepovedi in obvezno ravnanje. Poglejmo si nekaj primerov avtocestnih znakov. Avtocestne znake raziščite in se o njih poučite iz svojih učbenikov.

Slika 32

Slika 33

Slika 34

Slika 35

1.1.3. Semaforji in signalni sistemi;

Pomen barv semaforja: rdeča, rumena, zelena

Tri glavne barve, uporabljene na semaforjih, imajo po vsem svetu univerzalen pomen:

Slika 36

Rdeča luč: pomeni ustavi. Vozniki in pešci se ob rdeči luči nikakor ne smejo premikati.

Rumena luč: pomeni previdnost in pripravo. Rumena luč, ki sledi zeleni, sporoča, da se zelena faza končuje; rumena luč pred rdečo pa nakazuje, da se bo kmalu začela faza ustavljanja. Vozniki naj ob rumeni luči ne poskušajo prevoziti križišča in morajo biti pripravljeni na ustavitev.

Zelena luč: Pomeni pojdi. Označuje, da je cesta prosta in da lahko vozniki previdno nadaljujejo vožnjo in prečkajo križišče. Za varno vožnjo pa naj vozniki tudi ob zeleni luči pred premikom preverijo druge udeležence v prometu.

Semaforji za pešce:

Ločeni semaforji, nameščeni za pešce, zlasti na križiščih, prehodih za pešce in v bližini šol.

- Rdeča figura pešca: pomeni, da pešci ne smejo prečkati ceste
- Zelena figura pešca: pomeni, da lahko pešci varno prečkajo cesto
- Te luči delujejo usklajeno s prometom vozil in so ključnega pomena za varnost pešcev.

Slika 37

1.1.4. Pomen znakov prometnega policista (uradne osebe):

Prometni policisti in druge pooblaščene osebe za usmerjanje prometa v izrednih razmerah, med nadzorom ali kadar semaforjev ni ali ti ne zadostujejo, uporabljajo znake z rokami in dlanmi. Ti znaki so opredeljeni v skladu z nacionalnimi in mednarodnimi standardi, zato je nujno, da jih vozniki in pešci pravilno razumejo.

Slika 38

Stanje odprte ceste za promet;

Glede na stoječi položaj prometnega policista so ceste na desni in levi strani policista odprte za promet. V tem položaju je lahko ena ali obe roki iztegnjeni vstran vzporedno s tlemi, ali pa obe roki visita naravnost ob telesu. V teh primerih je promet dovoljen na cestah v smeri rok.

Ceste pred in za prometnim policistom so zaprte za promet. V tem položaju je lahko ena ali obe roki iztegnjeni vstran ali navpično spuščeni ob telesu, kar pomeni, da mora promet na teh cestah ustaviti.

Promet zaprt v vse smeri

Če ima prometni policist eno roko dvignjeno navzgor, drugo pa spuščeno navzdol, to pomeni, da so vse smeri zaprte za promet. Prej odprta cesta bo zaprta, prej zaprta cesta pa bo odprta.

Slika 39

Vozniki na cestah, ki so zanje odprte ali zaprte, se ne smejo premakniti, dokler prometni policist ne poda drugega znaka za spremembo smeri. Vendar pa morajo v tem položaju vozila, ki so že ustavljena znotraj križišča in čakajo na zavijanje s prej odprte ceste, zapustiti križišče.

Slika 40

Promet pospeševanje

Prometni policist, obrnjen v smer, v katero želi pospešiti promet (levo ali desno stran), dvigne roko na tisti strani vzporedno s tlemi tako, da jo upogne v komolcu, dokler ni dlan dvignjena, nato pa jo spusti nazaj vzporedno s tlemi. Zaporedje teh znakov naroča prometu, ki teče v tej smeri, naj pospeši.

Upočasnjevanje prometa

Prometni policist se obrne v smer, v kateri želi upočasniti promet, ter dvigne desno ali levo roko (odvisno od smeri poteka prometa) od rame, dokler ni vzporedna s tlemi, nato pa jo počasi maha med 45 in 90 stopinjami. Ponavljanje tega znaka pomeni navodilo, naj promet v tej smeri upočasni.

Slika 41

Slika 42

Ustavljanje vozil

Kadar želi prometni policist ustaviti vozilo v prometu, dvigne eno roko, medtem ko druga kaže smer, kjer naj vozilo ustavi, ali maha proti mestu za ustavitev. V tem primeru mora voznik varno ustaviti vozilo na mestu in v smeri, ki jo pokaže prometni policist.

Usmerjanje prometa ali vozil;

Prometni policisti usmerjajo voznike tako, da se obrnejo proti vozilom in z desno ali levo roko, iztegnjeno vstran v smeri gibanja, pokažejo dovoljeno smer ali zavijanje. Včasih lahko med usmerjanjem prometa policist z eno roko usmerja vozila, z drugo pa hkrati nakazuje pospeševanje ali upočasnjevanje.

Slika 43

Pravila prednosti, kadar ni prometnega policista

Kadar ni prometnega policista ali semaforskega sistema, morajo vozniki upoštevati pravila prednosti v skladu s cestnoprometnimi predpisi.

- Na nereguliranih križiščih: prednost imajo vozila na glavni cesti. Če se sekata dve stranski cesti, ima prednost vozilo, ki prihaja z desne.
- Vozila, ki zavijajo: morajo dati prednost vozilom, ki vozijo naravnost.
- Prehodi za pešce: vozniki morajo dati prednost pešcem, ki želijo prečkati cesto.
- V bližini šol in bolnišnic: vozila naj upočasnijo vožnjo ter povečajo vidnost in nadzor nad cesto.
- Prednost je treba dati vozilom javnega prevoza in vozilom, ki prevažajo invalide. Ustavljanje ali parkiranje na avtobusnih postajališčih ni dovoljeno.

1.1.5. Začasni prometni znaki

gradbenih, vzdrževalnih in popravljalnih delih ter s strani različnih oseb, ustanov in organizacij) Začasni znaki in table se uporabljajo med cestnimi deli, vzdrževalno-popravljalnimi deli ali začasnimi ureditvami. Običajno imajo živo rumeno ozadje s simboli, ki pritegnejo pozornost. Z začasnimi znaki so označena opozorila, kot so zožitev cestišča, spremembe smeri in zmanjšanje hitrosti. Znaki na gradbiščih tako opozarjajo voznike na nevarnost kot tudi zagotavljajo varnost osebja, ki dela na tem območju. Tem znakom je treba dati prednost pred stalnimi znaki. Če prometni pas začasno spremeni smer, je treba dosledno upoštevati znake za usmerjanje.

Začasni znaki in table so zelo učinkoviti pri pravilnem usmerjanju ravnanja voznikov v kratkotrajno spremenjenih prometnih razmerah.

Znaki za cestna dela:

Slika 44

Kadar je treba na cestah zaradi cestnih del, vzdrževanja ali podobnih razlogov uvesti začasne ureditve, se za obveščanje in usmerjanje voznikov ter pešcev uporabljajo začasni prometni znaki in table na gradbišču. Ti znaki so običajno oblikovani s črnimi simboli na rumenem ozadju in so narejeni tako, da so bolj opazni kot stalni znaki. Imajo ključno vlogo pri zagotavljanju varnosti v razmerah, ki odstopajo od običajnih prometnih pogojev.

Na območjih, kjer potekajo gradbena, popravljalna ali vzdrževalna dela na cesti, so postavljeni posebni znaki, ki voznike in pešce opozarjajo na morebitne nevarnosti. Primeri vključujejo opozorila za zožitev cestišča, uvoz na gradbišče, prisotnost delavcev in neravno cestišče. Ob približevanju tem znakom naj vozniki zmanjšajo hitrost ter vozijo s povečano pozornostjo in previdnostjo.

Slika 45

Opozorila za zmanjšanje hitrosti:

Slika 46

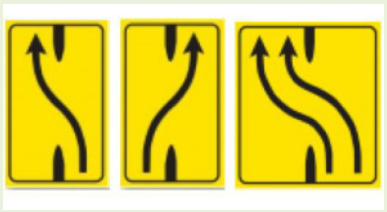
Začasni prometni znaki se uporabljajo predvsem med cestnimi deli, da spodbudijo voznike k zmanjšanju hitrosti. Ta opozorila so pomembna tako za varnost voznika samega kot za zaščito delavcev na cesti.

Znaki običajno prikazujejo sporočila, kot sta »Omejitev hitrosti« ali »Upočasni«, upoštevanje teh omejitev pa je obvezno. Vozniki, ki ne upoštevajo teh znakov za zmanjšanje hitrosti, ne ogrožajo le prometne varnosti, temveč se lahko soočijo tudi s pravnimi sankcijami.

Opozorila o spremembi poti:

Kadar se zaradi cestnih del spremeni redna pot, so vozniki o tem obveščeni prek usmerjevalnih znakov. Ti znaki označujejo obvoz, alternativne ceste in spremembe pasov.

Vozniki naj skrbno upoštevajo ta navodila, se vključijo v označene pasove in se držijo določene poti. Nenadni manevri ali neupoštevanje znakov lahko privedejo do nesreč.

Slika 47

Utripajoče luči, znaki in stožci:

Utripajoči sistemi so sestavljeni iz neprekinjeno utripajočih luči in se običajno uporabljajo ponoči, na območjih z majhno gostoto prometa, na začasnih območjih cestnih del ali kadar semaforji ne delujejo.

Slika 48

Rumena utripalka: Daje opozorilo za previdnost. Prevoz je dovoljen, vendar naj vozniki zmanjšajo hitrost in preverijo okolico.

Rdeča utripalka: Pomeni, da je popolna ustavitev obvezna. Vozniki morajo ustaviti, preveriti cesto in nato nadaljevati vožnjo.

Ti sistemi voznike opominjajo, kako naj ravnajo tudi, kadar ni semaforjev.

Slika 49

Slika 50

Poleg tega se lahko pri prometnih ureditvah, kot so cestna dela, zapore cest ali nevarna območja, uporabljajo opozorilni znaki v obliki stožcev (smerniki). Za dodatno pritegnitev pozornosti voznikov in drugih udeležencev v prometu so lahko ti znaki opremljeni tudi z utripajočimi lučmi.

Ocenjevanje in vrednotenje

Pogoji za ocenjevanje in vrednotenje

V tem usposabljanju so za merjenje in vrednotenje ravni razumevanja udeležencev priporočeni naslednji pogoji:

- Za udeležence je treba pripraviti jasna, jedrnata in lahko razumljiva besedila vprašanj.
- Vprašanja naj bodo testi z izbirnimi odgovori s 4 možnostmi, od katerih je pravilna le ena.
- Pri pripravi vprašanj je treba uporabiti pojme, primerne za tolmačenje v znakovni jezik.
- Vprašanja naj odražajo informacije, podane v tem usposabljanju.
- Za teste je treba ločeno pripraviti ključe za odgovore in ključe za točkovanje.

Preizkus znanja (Evaluation Test)

1. Kaj od naštetega NI ena od osnovnih skupin prometnih znakov?

A) Opozorilni znaki
B) Obvestilni znaki
C) Reklamni znaki
D) Znaki za urejanje prometa

2. Pri katerem od naštetih načinov usmerjanja prometnega policista lahko imajo gluhi posamezniki težave?

A) Znaki z rokami in dlanmi
B) Opozorila s piščalko
C) Očesni stik
D) Svetlobni znaki

3. Kakšen je namen začasnih prometnih znakov?

A) Spreminjanje stalnih prometnih pravil
B) Urejanje samo nočnega prometa
C) Opozarjanje in usmerjanje voznikov v začasnih razmerah, kot so cestna dela
D) Popolno zaprtje prehodov za pešce

4. Kateri sistem je najprimernejši za izboljšanje dostopnosti semaforjev za pešce za gluhe posameznike?

A) Občutljiv mikrofonski sistem

B) Zvočno vodenje

C) Prikazovalnik odštevanja in sistem barvnih luči

D) Uporaba samo zelene luči

5. Kaj od naštetega NI priporočljivo za povečanje varnosti gluhih posameznikov v prometu?

A) Povečanje vizualnih signalnih sistemov

B) Prometni policisti, ki znajo znakovni jezik

C) Uporaba samo zvočnih opozorilnih sistemov v prometu

D) Izvajanje kampanj za ozaveščanje javnosti

Rešitve

1 – C 20 točk; 2 – B 20 točk; 3 – C 20 točk; 4 – C 20 točk; 5 – C 20 točk

Skupaj: 100 točk

Samoocenjevanje

Prosimo, ocenite vsako trditev na lestvici od 1 do 5:

1 = Sploh se ne strinjam | 2 = Ne strinjam se | 3 = Neodločen/-a | 4 = Strinjam se | 5 = Popolnoma se strinjam

Trditve za samoocenjevanje	1	2	3	4	5
1. Znam razlikovati vrste prometnih znakov	☐	☐	☐	☐	☐
2. Poznam pomen barv semaforja in kako se ustrezno obnašati.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Razumem znake z rokami prometnih policistov in znam ustrezno ravnati.	☐	☐	☐	☐	☐
4. Znam razložiti, kdaj in zakaj se uporabljajo začasni prometni znaki.	☐	☐	☐	☐	☐
5. Znam prepoznati izzive, s katerimi se gluhi posamezniki srečujejo v prometu, in razviti rešitve.	☐	☐	☐	☐	☐

Ključ za točkovanje:

21–25 točk: Vaše znanje je zelo dobro. Poznate prometne predpise.

16–20 točk: Vaše znanje je zadostno, vendar imate na nekaterih področjih še možnost izboljšav.

11–15 točk: Imate zmerno raven znanja; dodatno usposabljanje bo koristno.

6–10 točk: Vaša raven znanja je nizka; priporočamo celovito usposabljanje.

0–5 točk: Vaše zavedanje in znanje o tej temi sta resno pomanjkljiva.